

NATALIA JAŚKIEWICZ

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu

**POZIOM ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
W GMINACH WOJ. MAŁOPOLSKIEGO
– ZARYS DIAGNOZY.
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH**

Abstract: The Level of Entrepreneurship Development in the Małopolskie Voivodeship Communes -Outline the Diagnosis, Results of the Survey. The changes in the local area development plan, are, at the same time, relevant to the conditions that concern the undertaking and developing of local business activity. The key body responsible for determining these changes, as well as co-ordinating and supervising them, is the local council. Entrepreneurship considered at the local level has two dimensions. The first dimension is concerned with reference to the entrepreneurship existing within the local council authorities, while the other one concerns the undertaken and run business activities in the particular area.

The aim of this article is to present the level of entrepreneurship, as well as to establish whether local authorities are developing the area in such a way that they support entrepreneurship, and also how entrepreneurs from the Małopolskie Voivodeship evaluate the support which local authorities provide to entrepreneurs. The article, therefore, presents: the assessment of the entrepreneurship in the Małopolskie Voivodeship, the support for entrepreneurship from the viewpoint of the local authorities, as well as the entrepreneurs' evaluation of the local authorities' activities supporting the entrepreneurship development.

Key words: Entrepreneurship, local authorities' support for entrepreneurship, the level of entrepreneurship.

Wstęp

Przedsiębiorczość to specyficzna filozofia działania ludzi, funkcjonowania przedsiębiorstw. To ogromna siła sprawcza, czynnik rozwoju gospodarczego zarówno poszczególnych przedsiębiorstw, regionów, jak i całych gospodarek [Piecuch 2010, s. 9]. Przedsiębiorczość to sztuka radzenia sobie w każdej sytuacji, to często sposób na życie. O tyle jest sztuką specyficzną, gdyż dającą się wyuczyć i wytrenować [Sobiecki 2009, s. 41]. W końcu przedsiębiorczość to warunek konieczny do

rozwoju gospodarczego, gdyż wzrost bogactwa narodowego i dobrobytu społeczeństwa nie może obyć się bez ożywiania przedsiębiorczości [Słomińska 2001, s. 20]. Należy dodać, że nie wystarczy, aby firma miała dostęp do zasobów czynników produkcji i była dobrze prowadzona. Jej powodzenie zależy także od usytuowania w przestrzeni ekonomicznej, jej walorów lokalizacyjnych i stwarzanych przez istniejącą strukturę przestrzenną gospodarki, społeczności lokalne i lokalne władze, warunków rozwoju przedsiębiorczości [Kuciński 1997, s. 9]. Zatem zmiany w obrębie zagospodarowania przestrzennego gminy są jednocześnie zmianami warunków podejmowania i rozwijania lokalnej działalności gospodarczej, a podstawowym podmiotem decydującym o tych zmianach oraz je koordynującym i nadzorującym jest samorząd lokalny [Sztando 2005, s. 193]. Dodatkowo, przedsiębiorczość rozpatrywana na poziomie gminy ma dwa wymiary. Pierwszy dotyczy przedsiębiorczości władz samorządowych gminy, natomiast drugi podejmowanej i prowadzonej działalności gospodarczej na danym terenie [Kuciński 2010, s. 20]. Jednocześnie drugi wymiar przedsiębiorczości jest tożsamy z osobami podejmującymi i prowadzącymi działalność gospodarczą – przedsiębiorcami [Targalski 1999, s. 46]. Najważniejsze co gminy mogą czynić dla rozwoju przedsiębiorczości, to tworzenie warunków sprzyjających pojawianiu się chęci do podejmowania działalności gospodarczej, skłaniających do jej rzeczywistego podejmowania i prowadzenia.

Celem prezentowanej pracy jest przedstawienie poziomu rozwoju przedsiębiorczości oraz wykazanie, czy władze lokalne tak gospodarują własną przestrzenią, aby wspierać przedsiębiorczość i jak przedsiębiorcy z gmin woj. małopolskiego oceniają wspieranie przedsiębiorczości przez władze lokalne.

W opracowaniu przedstawiono:

- 1) zarys diagnozy przedsiębiorczości gmin woj. małopolskiego,
 - 2) wspieranie przedsiębiorczości przez władze lokalne oraz ocenę działań wspierających rozwój przedsiębiorczości władz lokalnych dokonaną przez przedsiębiorców.
- Materiał do badań stanowiły opracowania statystyczne GUS, informacje BDL oraz dane pozyskane w badaniu ankietowym i wywiadzie telefonicznym.

Diagnozę poziomu przedsiębiorczości, oparto na trzech grupach informacji dotyczących: a) liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, b) liczby nowo zarejestrowanych podmiotów, c) liczby wyrejestrowanych podmiotów.

Przedstawiono, jak kształtuje się liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz podmiotów wyrejestrowanych do liczby podmiotów zarejestrowanych. Kolejno określono poziom względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów w latach 2009-2013, we wszystkich gminach woj. małopolskiego. W celu uzyskania bardziej jednoznacznych wniosków dotyczących oceny przedsiębiorczości wyznaczono wskaźniki przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego.

Na podstawie analizy ankiety skierowanej do władz poszczególnych gmin i miast określono czy i w jaki sposób władze lokalne wspierają rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie. Analizą objęto gminy woj. małopolskiego, łącznie 182 jednostki. Otrzy-

mano zwrot kompletnie wypełnionych ankiet na poziomie ok. 20%, z czego w przeważającej większości odpowiedzi pochodziły z gmin wiejskich (ok. 81%).

W celu sprawdzenia, jak przedsiębiorcy z gmin woj. małopolskiego oceniają przedsiębiorczość władz lokalnych, przeprowadzono badania sondażowe (wywiad telefoniczny) na podstawie opracowanego kwestionariusza. Próba dobrana została metodą doboru losowego prostego. Liczebność próby określona została jako minimalna liczba podmiotów gospodarczych z każdej gminy (tj. 50 jednostek), które odpowiedziały na ankietę. Badaniem objęto łącznie 1800 respondentów.

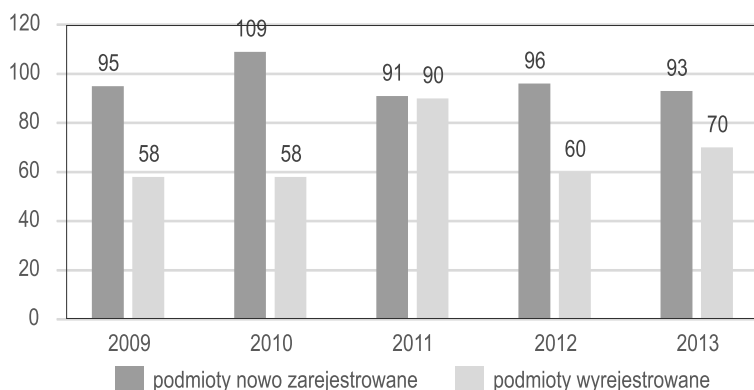
1. Zarys diagnozy przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego

W badaniu przedsiębiorczości poza liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych istotne znaczenie mają dwie grupy cech: dotyczące liczby nowo zarejestrowanych podmiotów i liczby podmiotów wyrejestrowujących działalność.

Ryc. 1 przedstawia graficzną ilustrację podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w woj. małopolskim.

W celu uzyskania danych na temat tzw. demografii przedsiębiorstw, zestawiono dane dotyczące zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych w woj. małopolskim. W analizowanym okresie 2009-2013 w woj. małopolskim liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przekracza liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Odwołując się do słownictwa „demografii przedsiębiorstw”, więcej przedsiębiorstw „rodzi się” niż „umiera”.

Istotne znaczenie mają wskaźniki obrazujące nasilenie procesu zarejestrowywania i wyrejestrowywania działalności. W tym celu obliczone zostały wskaźniki

Ryc. 1. Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w woj. małopolskim w latach 2009-2013 na 10 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL (ryc. 1-4).

intensywności nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów oraz wskaźniki względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów [Kudłacz, Reśko 2006, s. 88]. Za okres badawczy przyjęto lata 2009-2013. Wyliczane wskaźniki przybierają postać:

$$kn_{ij} = \frac{N_{ij}}{Y_{ij}}$$

$$kl_{ij} = \frac{L_{ij}}{Y_{ij}}$$

$$w_{ij} = \frac{N_{ij}}{N_{ij} + L_{ij}}$$

Przyjęto oznaczenia:

N_{ij} – liczba nowo zarejestrowanych podmiotów j-tej grupy w i-tej jednostce terytorialnej łącznie w latach 2009-2013

L_{ij} – liczba wyrejestrowanych podmiotów j-tej grupy w i-tej jednostce terytorialnej łącznie w latach 2009-2013

Y_{ij} – liczba zarejestrowanych podmiotów j-tej grupy w i-tej jednostce terytorialnej łącznie w latach 2009-2013

kn_{ij} – wskaźnik intensywności nowo zarejestrowanych podmiotów w latach 2009-2013

kl_{ij} – wskaźnik intensywności wyrejestrowanych podmiotów w latach 2009-2013

w_{ij} – wskaźnik względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów w latach 2009-2013

Interpretacja wskaźnika względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych przedstawia się następująco:

$w_{ij} \sim 0,5$ – zbliżona intensywność zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów

$w_{ij} < 0,5$ – większa intensywność wyrejestrowywania niż zarejestrowywania podmiotów

$w_{ij} > 0,5$ – większa intensywność zarejestrowywania niż wyrejestrowywania podmiotów

$w_{ij} = 0$ – nie zarejestrowano żadnego nowego podmiotu

$w_{ij} = 1$ – żaden podmiot nie został wyrejestrowany

W większości gmin poziom wskaźnika intensywności nowo zarejestrowanych podmiotów mieści się w przedziale (0,6-0,17), a wyrejestrowanych gospodarczych w przedziale (0,04-0,14). Wyjątkiem jest gmina Czorsztyn, w której wskaźnik intensywności nowo zarejestrowanych podmiotów wynosi 0,30, a wskaźnik intensywności wyrejestrowanych podmiotów 0,32. W gminach woj. małopolskiego wyliczone wskaźniki względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych osiągnęły wartości powyżej 0,5, co oznacza, że wystąpiła większa intensywność zarejestrowywania niż wyrejestrowywania podmiotów. Odwrotna sytuacja wystąpiła tylko w gminach: Czorsztyn i Kalwaria Zebrzydowska, w których poziom wskaźnika wyniósł kolejno: 0,49 i 0,47. W skali całego województwa daje się zauważyć

względna równowagę w procesie zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów. Współczynniki zmienności wskaźników zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów (tj. odchylenie standardowe do średniej arytmetycznej), wyniosły kolejno: 0,241 i 0,300, co oznacza, że większe zróżnicowanie w regionie wykazuje intensywność zarejestrowywania niż intensywność wyrejestrowywania podmiotów.

Na podstawie wyliczonych wskaźników intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów w woj. małopolskim (tab. 1) sporządzono wykresy obrazujące średni poziom wskaźników intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów (ryc. 2) oraz średni poziom wskaźników względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych (ryc. 3). Średni poziom wskaźników intensywności zarejestrowywania wynosi ok. 0,11 a wyrejestrowywania ok. 0,78, natomiast średni poziom wskaźników względnej intensywności wynosi ok. 0,59.

Do określenia poziomu przedsiębiorczości wykorzystano wskaźniki przedsiębiorczości [Klasik 2006]. Wyliczane wskaźniki przybierają postać:

$$P_{ij} = \frac{Y_{ij}}{m_{ij}} \times 1000$$

Przyjęto oznaczenia:

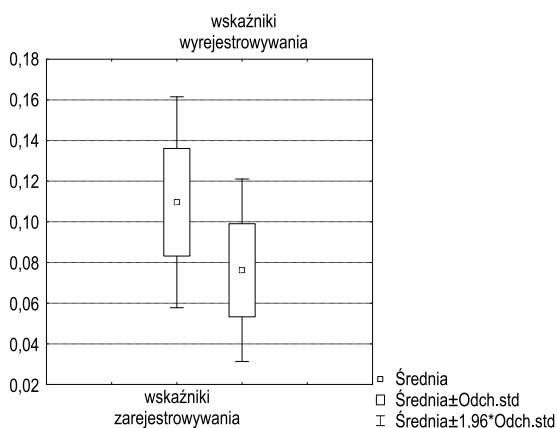
P_{ij} – poziom przedsiębiorczości j -tej grupy w i -tej jednostce terytorialnej

Y_{ij} – liczba zarejestrowanych podmiotów j -tej grupy w i -tej jednostce terytorialnej

m_{ij} – liczba mieszkańców j -tej grupy w i -tej jednostce terytorialnej

Obliczone wartości wskaźników przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego (tab. 2) przedstawiono w postaci mapy zróżnicowania przestrzennego badanego zjawiska (ryc. 4).

Analizując poziom obliczonych wskaźników przedsiębiorczości należy stwierdzić, że występuje duże zróżnicowanie poziomu przedsiębiorczości w gminach woj.

Ryc. 2. Średni poziom wskaźników intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych w woj. małopolskim

Tabela 1

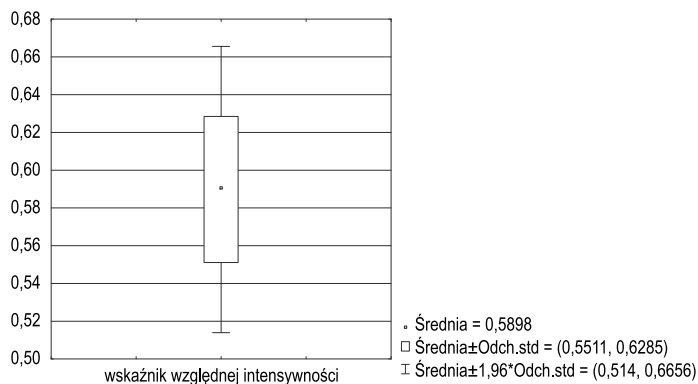
Wskaźniki intensywności nowo zarejestrowanych, wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz wskaźniki względnej intensywności rejestrowania i wyrejestrowywania podmiotów w gminach woj. małopolskiego w latach 2009-2013

Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w	Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w
1	Trzciana (2)	0,11	0,05	0,69	38	Igołomia-Wawrzeńczyce (2)	0,09	0,05	0,62
2	Wietrzychowice (2)	0,09	0,04	0,68	39	Czernichów (2)	0,10	0,06	0,62
3	Radziemice (2)	0,09	0,04	0,67	40	Łużna (2)	0,15	0,09	0,62
4	Gromnik (2)	0,15	0,07	0,67	41	Bobowa (3)	0,15	0,09	0,62
5	Palecznica (2)	0,12	0,06	0,66	42	Spytkowice (2)	0,10	0,06	0,62
6	Michałowice (2)	0,12	0,06	0,66	43	Łapsze Niżne (2)	0,11	0,07	0,62
7	Ciężkowice (3)	0,11	0,06	0,66	44	Spytkowice (2)	0,11	0,07	0,62
8	Zielonki (2)	0,11	0,06	0,66	45	Pcim (2)	0,12	0,07	0,62
9	Lipinki (2)	0,14	0,07	0,65	46	Kamienica (2)	0,14	0,09	0,62
10	Wielka Wieś (2)	0,11	0,06	0,65	47	Wierzchosławice (2)	0,13	0,08	0,62
11	Lisia Góra (2)	0,13	0,07	0,65	48	Rzezawa (2)	0,13	0,08	0,62
12	Dębno (2)	0,12	0,07	0,64	49	Nowy Targ (2)	0,11	0,07	0,62
13	Lubień (2)	0,11	0,06	0,64	50	Łososina Dolna (2)	0,12	0,08	0,62
14	Zakliczyn (3)	0,13	0,07	0,64	51	Raba Wyżna (2)	0,12	0,08	0,62
15	Liszki (2)	0,10	0,06	0,64	52	Kraków (1)	0,09	0,06	0,62
16	Kocmyrów-Luborzycza (2)	0,11	0,06	0,64	53	Nowy Wiśnicz (3)	0,12	0,07	0,61
17	Łabowa (2)	0,15	0,09	0,64	54	Kłaj (2)	0,09	0,06	0,61
18	Niepołomice (3)	0,10	0,06	0,64	55	Jerzmanowice-Przegonia (2)	0,09	0,05	0,61
19	Gnojnik (2)	0,12	0,07	0,64	56	Grybów (2)	0,17	0,11	0,61
20	Raclawice (2)	0,09	0,05	0,64	57	Koniusza (2)	0,11	0,07	0,61
21	Zabierzów (2)	0,11	0,06	0,63	58	Żabno (3)	0,13	0,08	0,61
22	Łapanów (2)	0,12	0,07	0,63	59	Rzepiennik Strzyżewski (2)	0,12	0,07	0,61
23	Kamionka Wielka (2)	0,17	0,10	0,63	60	Żegocina (2)	0,11	0,07	0,61
24	Chełmiec (2)	0,14	0,08	0,63	61	Wojnicz (3)	0,12	0,07	0,61
25	Mogilany (2)	0,11	0,06	0,63	62	Tymbark (2)	0,12	0,08	0,61
26	Gręboszów (2)	0,08	0,05	0,63	63	Szczurowa (2)	0,10	0,06	0,61
27	Moszczenica (2)	0,14	0,08	0,63	64	Iwanowice (2)	0,09	0,06	0,61
28	Bochnia (2)	0,11	0,06	0,63	65	Czarny Dunajec (2)	0,11	0,07	0,61
29	Gródek nad Dunajcem (2)	0,15	0,09	0,63	66	Rabka-Zdrój (3)	0,12	0,08	0,60
30	Radłów (3)	0,14	0,08	0,63	67	Szczucin (3)	0,14	0,09	0,60
31	Radgoszcz (2)	0,14	0,08	0,63	68	Polanka Wielka (2)	0,10	0,06	0,60
32	Lipnica Murowana (2)	0,12	0,07	0,63	69	Myślenice (3)	0,09	0,06	0,60
33	Rytko (2)	0,15	0,09	0,63	70	Tuchów (3)	0,13	0,09	0,60
34	Szerzyny (2)	0,13	0,08	0,63	71	Gorlice (2)	0,14	0,09	0,60
35	Szaflary (2)	0,15	0,09	0,62	72	Tarnów (2)	0,12	0,08	0,60
36	Wieliczka (3)	0,10	0,06	0,62	73	Tokarnia (2)	0,10	0,06	0,60
37	Słopnice (2)	0,16	0,10	0,62	74	Łącko (2)	0,13	0,09	0,60

Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w	Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w
75	Jabłonka (2)	0,12	0,08	0,60	117	Alwernia (3)	0,11	0,08	0,58
76	Skrzyszów (2)	0,12	0,08	0,60	118	Proszowice (3)	0,10	0,07	0,58
77	Biecz (3)	0,13	0,08	0,60	119	Zawoja (2)	0,10	0,07	0,57
78	Nawojowa (2)	0,14	0,10	0,60	120	Iwkowa (2)	0,10	0,08	0,57
79	Mszana Dolna (2)	0,12	0,08	0,60	121	Limanowa (1)	0,11	0,08	0,57
80	Sękowa (2)	0,12	0,08	0,60	122	Krynica-Zdrój (3)	0,09	0,07	0,57
81	Jodłownik (2)	0,12	0,08	0,60	123	Uście Gorlickie (2)	0,13	0,09	0,57
82	Korzenna (2)	0,15	0,10	0,59	124	Łukowica (2)	0,14	0,11	0,57
83	Sułoszowa (2)	0,10	0,07	0,59	125	Przeciszów (2)	0,08	0,06	0,57
84	Koszyce (2)	0,10	0,07	0,59	126	Czchów (3)	0,10	0,07	0,57
85	Osiek (2)	0,10	0,07	0,59	127	Krzyszowice (3)	0,10	0,08	0,57
86	Brzesko (3)	0,11	0,07	0,59	128	Dąbrowa Tarnowska (3)	0,11	0,09	0,57
87	Nowe Brzesko (3)	0,08	0,06	0,59	129	Libiąż (3)	0,10	0,07	0,57
88	Laskowa (2)	0,12	0,09	0,59	130	Ropa (2)	0,12	0,09	0,57
89	Podegrodzie (2)	0,13	0,09	0,59	131	Niedzwiedz (2)	0,14	0,11	0,57
90	Borzęcin (2)	0,14	0,10	0,59	132	Grybów (1)	0,14	0,11	0,57
91	Stary Sącz (3)	0,12	0,08	0,59	133	Tarnów (1)	0,10	0,08	0,57
92	Limanowa (2)	0,15	0,10	0,59	134	Trzyciąż (2)	0,08	0,06	0,57
93	Ochotnica Dolna (2)	0,11	0,08	0,59	135	Nowy Sącz (1)	0,11	0,08	0,57
94	Dobra (2)	0,14	0,10	0,59	136	Lanckorona (2)	0,08	0,06	0,57
95	Oświęcim (1)	0,09	0,07	0,59	137	Biały Dunajec	0,10	0,08	0,56
96	Skawina (3)	0,09	0,07	0,59	138	Zembrzyce (2)	0,09	0,07	0,56
97	Brzeźnica (2)	0,09	0,06	0,59	139	Mucharz (2)	0,08	0,07	0,56
98	Bukowina Tatrzańska (2)	0,11	0,07	0,59	140	Pleśna (2)	0,12	0,09	0,56
99	Ryglice (3)	0,11	0,08	0,59	141	Mędrzechów (2)	0,08	0,06	0,56
100	Charsznica (2)	0,11	0,08	0,58	142	Gdów (2)	0,10	0,08	0,56
101	Sułkowice (3)	0,11	0,08	0,58	143	Kęty (3)	0,09	0,07	0,56
102	Oświęcim (2)	0,09	0,07	0,58	144	Stryszów (2)	0,09	0,07	0,56
103	Skała (3)	0,09	0,07	0,58	145	Chelmek (3)	0,09	0,07	0,56
104	Bochnia (1)	0,09	0,07	0,58	146	Zator (3)	0,10	0,08	0,56
105	Muszyna (3)	0,13	0,10	0,58	147	Jordanów (2)	0,10	0,08	0,56
106	Budzów (2)	0,11	0,08	0,58	148	Siepraw (2)	0,09	0,07	0,56
107	Gorlice (1)	0,11	0,08	0,58	149	Poronin (2)	0,10	0,08	0,56
108	Drwinia (2)	0,13	0,10	0,58	150	Lipnica Wielka (2)	0,10	0,08	0,56
109	Bystra-Sidzina (2)	0,09	0,07	0,58	151	Nowy Targ (1)	0,08	0,07	0,55
110	Książ Wielki (2)	0,11	0,08	0,58	152	Świątniki Górne (3)	0,09	0,08	0,55
111	Mszana Dolna (1)	0,11	0,08	0,58	153	Klucze (2)	0,09	0,07	0,55
112	Więprz (2)	0,10	0,07	0,58	154	Słomniki (3)	0,09	0,07	0,55
113	Wiśniowa (2)	0,11	0,08	0,58	155	Raciechowice (2)	0,10	0,08	0,55
114	Kościelisko (2)	0,10	0,08	0,58	156	Krościenko n/Dunajcem (2)	0,17	0,14	0,55
115	Bolesław (2)	0,09	0,06	0,58	157	Wadowice (3)	0,08	0,07	0,55
116	Olesno (2)	0,12	0,08	0,58	158	Stryszawa (2)	0,10	0,08	0,55

Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w	Lp	Jednostka terytorialna	kp	kl	w
159	Piwniczna-Zdrój (3)	0,10	0,09	0,55	171	Gołcza (2)	0,08	0,07	0,53
160	Trzebinia (3)	0,08	0,07	0,55	172	Babice (2)	0,08	0,07	0,53
161	Bolesław (2)	0,09	0,08	0,54	173	Brzeszcze (3)	0,07	0,06	0,53
162	Bukowno (1)	0,07	0,06	0,54	174	Miechów (3)	0,07	0,06	0,53
163	Jordanów (1)	0,09	0,07	0,54	175	Sucha Beskidzka (1)	0,08	0,07	0,52
164	Słaboszów (2)	0,07	0,06	0,54	176	Tomice (2)	0,07	0,06	0,52
165	Biskupice (2)	0,11	0,09	0,54	177	Kozłów (2)	0,09	0,08	0,52
166	Dobczyce (3)	0,10	0,09	0,54	178	Maków Podhalański (3)	0,07	0,06	0,51
167	Zakopane (1)	0,08	0,07	0,54	179	Olkusz (3)	0,08	0,08	0,51
168	Szczawnica (3)	0,14	0,12	0,54	180	Wolbrom (3)	0,07	0,07	0,50
169	Chrzanów (3)	0,09	0,07	0,54	181	Czorsztyn (2)	0,30	0,32	0,49
170	Andrychów (3)	0,09	0,08	0,54	182	Kalwaria Zebrzydowska (3)	0,06	0,07	0,47

małopolskiego. W 2013 r. najwyższy poziom przedsiębiorczości wystąpił w mieście Zakopane, w którym wskaźnik wyniósł 208,5 a najniższy w gminie Bolesław (32,4). W grupie jednostek terytorialnych z najwyższym poziomem wskaźnika przedsiębiorczości znajdują się zarówno gminy miejskie, wiejskie, jak i miejsko-wiejskie. Analizując zmianę poziomu wskaźnika przedsiębiorczości w kolejnych latach dla każdej gminy odrębnie, należy stwierdzić, że występują względnie stałe poziomy wskaźników.

Ryc. 3. Średni poziom wskaźników względnej intensywności zarejestrowywania i wyrejestrowywania podmiotów gospodarczych w woj. małopolskim

Tabela 2

Wskaźniki przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego w latach 2009-2013

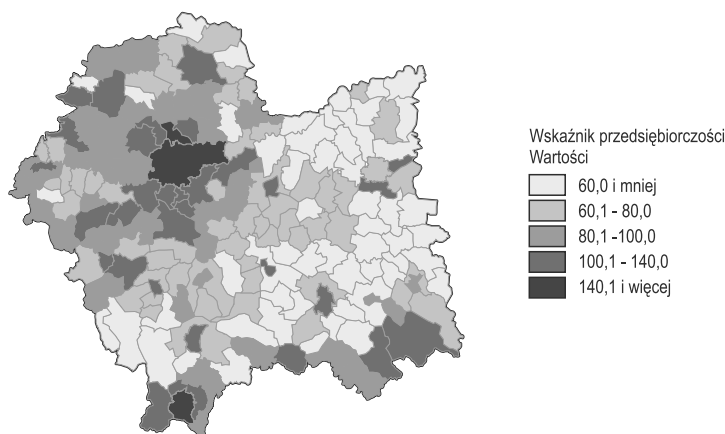
Lp	Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
1	Zakopane (1)	203,9	204,5	201,2	206,7	208,5
2	Kraków (1)	145,2	152,7	153,0	159,8	164,0
3	Zielonki (2)	104,7	128,0	129,8	136,5	140,3
4	Nowy Targ (1)	131,6	135,8	134,7	137,7	138,8
5	Sucha Beskidzka (1)	134,6	138,3	135,2	137,5	137,1
6	Kalwaria Zebrzydowska (3)	131,7	136,2	132,8	132,9	130,7
7	Mogilany (2)	98,6	113,2	120,5	121,7	125,9
8	Wieliczka (3)	100,4	113,9	114,9	120,7	123,8
9	Miechów (3)	120,2	122,8	118,7	120,6	122,8
10	Krynica-Zdrój (3)	114,6	117,0	115,8	120,5	120,8
11	Wadowice (3)	115,8	117,0	116,8	117,9	119,0
12	Wielka Wieś (2)	91,2	106,8	109,0	115,0	118,5
13	Zabierzów (2)	91,5	106,3	108,4	114,5	118,4
14	Myślenice (3)	103,5	111,9	112,6	116,4	117,9
15	Olkusz (3)	116,9	118,7	113,8	115,8	116,5
16	Świątynki Górne (3)	104,7	113,7	111,3	115,5	115,1
17	Poronin (2)	108,4	116,4	109,7	113,1	115,1
18	Bochnia (1)	104,5	110,3	110,0	113,7	115,0
19	Szczawnica (3)	106,9	113,7	115,2	115,3	113,4
20	Nowy Sącz (1)	106,4	111,0	110,2	112,4	113,3
21	Jordanów (1)	104,1	107,3	107,2	111,2	113,2
22	Limanowa (1)	104,3	108,9	108,7	113,3	113,1
23	Niepołomice (3)	86,7	101,2	103,4	107,9	110,8
24	Maków Podhalański (3)	110,4	112,8	110,3	110,4	110,4
25	Oświęcim (1)	105,7	109,4	105,2	108,7	110,0
26	Kościelisko (2)	100,9	109,3	103,8	107,0	109,7
27	Michałowice (2)	79,2	94,8	97,5	104,7	108,6
28	Bukowno (1)	101,8	104,6	104,0	105,7	105,8
29	Siepraw (2)	98,0	107,6	104,4	104,6	105,8
30	Skawina (3)	95,5	101,6	101,8	104,4	105,6
31	Uście Gorlickie (2)	88,2	93,2	98,1	98,1	100,6
32	Chrzanów (3)	98,3	99,6	97,8	99,0	100,3
33	Tarnów (1)	95,1	96,9	95,5	98,6	100,0
34	Wolbrom (3)	99,4	102,1	97,0	99,2	99,6
35	Liszki (2)	79,7	90,3	93,7	97,1	99,5
36	Mszana Dolna (1)	90,4	97,8	95,6	98,4	98,8
37	Tomice (2)	95,0	101,4	97,0	98,0	98,2
38	Kęty (3)	90,0	95,2	94,2	97,3	98,0
39	Andrychów (3)	94,7	97,8	95,6	97,5	97,5
40	Ropa (2)	83,9	89,9	96,0	95,2	97,3

Lp	Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
41	Rabka-Zdrój (3)	85,6	91,3	91,0	94,3	96,7
42	Klucze (2)	91,6	97,1	94,3	95,5	96,7
43	Trzebinia (3)	88,7	93,5	91,2	93,2	95,7
44	Kłaj (2)	80,7	87,5	89,7	92,3	94,6
45	Bukowina Tatrzańska (2)	84,1	92,4	90,5	92,6	93,9
46	Krzeszowice (3)	85,9	93,6	91,0	92,5	93,6
47	Czernichów (2)	78,3	86,9	86,4	90,2	93,5
48	Dobczyce (3)	83,8	93,3	92,8	93,3	93,3
49	Gorlice (1)	85,2	90,0	90,2	91,6	92,7
50	Brzeszcze (3)	90,9	94,5	93,1	93,9	92,5
51	Proszowice (3)	80,4	84,8	84,6	88,8	92,3
52	Słomniki (3)	87,3	89,6	90,2	91,7	92,1
53	Wiśniowa (2)	78,8	87,7	83,4	84,8	91,7
54	Lanckorona (2)	80,6	84,8	84,4	86,2	88,9
55	Zawoja (2)	80,0	85,7	86,1	87,1	87,9
56	Skala (3)	74,9	83,4	82,4	85,1	86,8
57	Mucharz (2)	82,5	88,2	85,7	86,7	86,2
58	Krościenko n/Dunajcem (2)	78,1	81,4	78,3	84,5	85,4
59	Alwernia (3)	76,4	82,0	80,7	82,1	84,9
60	Stryszów (2)	79,6	83,0	83,6	82,7	84,2
61	Oświęcim (2)	72,5	81,4	80,7	82,5	83,9
62	Czorsztyn (2)	87,8	89,4	85,7	84,8	83,9
63	Muszyna (3)	72,6	78,5	80,4	83,5	83,8
64	Sułkowice (3)	75,8	83,0	83,2	83,8	83,6
65	Gdów (2)	73,9	80,4	79,5	81,4	82,8
66	Zembrzyce (2)	78,4	81,6	80,8	81,5	82,8
67	Piwniczna-Zdrój (3)	79,0	83,1	81,1	80,5	82,5
68	Biały Dunajec (2)	78,1	83,6	80,9	82,5	81,3
69	Kocmyrzów-Luborzyca (2)	62,6	69,6	72,9	77,3	81,0
70	Iwanowice (2)	69,6	76,4	77,8	81,0	80,9
71	Babice (2)	74,5	79,8	77,7	79,9	80,7
72	Jerzmanowice-Przegonia (2)	69,6	76,2	78,1	78,9	80,2
73	Biskupice (2)	66,6	73,9	77,2	77,3	79,4
74	Iwkowa (2)	71,0	75,3	75,8	76,6	78,6
75	Brzesko (3)	69,5	73,6	74,5	77,1	78,5
76	Bystra-Sidzina (2)	72,1	77,9	76,6	79,3	78,4
77	Tymbark (2)	68,0	73,9	73,5	75,5	77,5
78	Libiąż (3)	71,1	75,6	76,0	77,8	77,2
79	Brzeźnica (2)	69,9	74,3	72,1	75,2	77,1
80	Chelmek (3)	71,5	74,2	72,8	74,5	76,8
81	Bolesław (2)	71,8	76,3	74,5	77,1	76,6
82	Zator (3)	68,3	73,6	74,4	75,2	75,7

Lp	Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
83	Nowe Brzesko (3)	67,8	73,4	71,9	75,1	75,7
84	Chełmiec (2)	59,5	67,5	68,1	71,7	75,4
85	Tarnów (2)	62,0	70,7	71,7	73,1	75,0
86	Grybów (1)	71,6	73,2	71,8	73,5	74,9
87	Stary Sącz (3)	65,4	68,8	69,8	72,4	73,5
88	Polanka Wielka (2)	64,2	72,7	69,5	71,8	73,3
89	Jordanów (2)	68,0	71,9	70,5	73,0	73,3
90	Czchów (3)	66,1	69,7	68,5	69,1	73,0
91	Spytkowice (2)	61,5	64,7	65,6	70,6	72,9
92	Radziemice (2)	57,0	60,3	62,3	67,9	72,0
93	Nowy Wiśnicz (3)	60,3	66,6	66,7	68,7	71,7
94	Pcim (2)	60,1	67,0	69,0	69,3	71,5
95	Raclawice (2)	57,5	60,0	60,5	68,0	71,2
96	Trzciana (2)	54,9	65,7	67,7	69,3	70,4
97	Bochnia (2)	59,5	65,4	66,4	67,5	69,8
98	Wieprz (2)	62,4	66,4	68,3	69,2	69,5
99	Książ Wielki (2)	63,1	62,5	62,8	66,2	69,2
100	Gorlice (2)	58,9	63,0	66,2	67,8	69,2
101	Sękowa (2)	59,7	63,2	64,3	65,6	69,2
102	Igołomia-Wawrzeńczyce (2)	58,1	61,1	63,3	65,8	68,2
103	Trzyciąż (2)	65,5	68,3	67,0	68,9	67,7
104	Raciechowice (2)	60,7	68,6	67,9	65,9	67,6
105	Żegocina (2)	59,4	66,7	67,1	67,1	67,3
106	Łapanów (2)	56,0	61,2	64,3	66,6	67,2
107	Dąbrowa Tarnowska (3)	62,4	67,4	65,8	67,1	67,2
108	Zakliczyn (3)	54,9	59,5	61,0	64,8	67,1
109	Budzów (2)	58,1	61,5	62,4	66,6	67,0
110	Lubień (2)	55,0	61,5	62,6	65,1	66,7
111	Stryżawa (2)	63,5	67,4	65,3	65,8	66,7
112	Mszana Dolna (2)	58,1	65,5	64,9	64,8	65,9
113	Pałecznicza (2)	57,7	58,6	57,8	60,2	65,7
114	Golcza (2)	62,5	66,1	62,5	65,0	65,1
115	Lipnica Murowana (2)	55,4	58,7	60,9	61,8	64,6
116	Tokarnia (2)	59,0	63,7	61,3	62,4	64,5
117	Skrzyszów (2)	54,2	61,1	60,1	62,0	64,1
118	Przeciszów (2)	58,6	61,4	60,5	61,7	63,9
119	Jodłownik (2)	55,1	61,0	65,7	62,9	63,6
120	Kamienica (2)	56,5	59,9	59,0	60,2	63,5
121	Stąpnice (2)	52,7	60,8	62,1	61,8	63,2
122	Charsznica (2)	49,6	53,8	56,9	58,4	61,8
123	Spytkowice (2)	53,5	59,8	58,7	59,7	61,5
124	Nowy Targ (2)	53,0	56,5	56,1	58,9	61,1

Lp	Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
125	Dębno (2)	48,8	54,8	55,7	58,9	61,1
126	Wojnicz (3)	53,4	59,0	58,4	59,2	61,0
127	Niedźwiedź (2)	52,0	57,6	58,7	56,9	60,2
128	Tuchów (3)	50,5	53,5	54,3	58,5	60,0
129	Laskowa (2)	53,7	59,0	57,4	60,1	59,7
130	Koszyce (2)	52,6	53,0	51,5	54,6	59,7
131	Łososina Dolna (2)	48,7	54,2	55,7	57,1	59,7
132	Łącko (2)	51,5	54,3	56,7	58,0	59,6
133	Raba Wyżna (2)	50,1	54,4	56,9	58,0	59,5
134	Dobra (2)	54,0	62,1	59,6	60,5	59,3
135	Koniusza (2)	48,3	53,3	55,2	56,1	59,1
136	Rzezawa (2)	47,4	52,8	54,7	58,0	59,0
137	Grybów (2)	46,3	52,5	55,8	58,6	58,9
138	Łabowa (2)	44,1	48,9	50,7	54,3	58,0
149	Sułoszowa (2)	47,9	49,0	50,5	52,5	55,3
150	Szaflary (2)	44,0	48,8	48,6	51,3	54,7
151	Lipinki (2)	42,6	47,2	49,3	52,2	54,3
152	Lipnica Wielka (2)	52,8	57,5	54,3	55,1	54,2
153	Gnojnik (2)	44,5	47,8	47,0	50,2	53,0
154	Jabłonka (2)	46,2	51,3	50,6	51,7	53,0
155	Gródek nad Dunajcem (2)	43,6	46,8	47,0	49,5	52,0
156	Biecz (3)	44,0	45,7	47,5	49,2	52,0
157	Podegrodzie (2)	45,2	49,5	50,7	50,1	51,9
158	Korzenna (2)	42,7	46,4	46,8	48,3	51,6
159	Kozłów (2)	52,2	51,8	52,5	54,5	51,3
160	Radłów (3)	41,9	46,4	47,2	49,7	51,2
161	Słaboszów (2)	47,6	47,1	48,9	48,8	50,8
162	Drwinia (2)	45,3	49,7	48,6	48,2	50,8
163	Szczucin (3)	41,9	45,2	49,0	50,0	50,6
164	Łużna (2)	40,4	44,3	46,2	48,1	50,3
165	Bobowa (3)	41,3	42,2	44,7	49,1	50,3
166	Łukowica (2)	45,2	50,3	49,6	49,0	50,1
167	Łapsze Niżne (2)	41,1	44,0	45,1	48,0	49,3
168	Borzęcin (2)	41,2	43,1	45,5	48,3	49,3
169	Szczurowa (2)	43,2	45,1	42,7	44,6	47,5
170	Gromnik (2)	31,9	36,0	38,7	43,4	47,3
171	Ryglice (3)	41,6	45,4	45,3	46,5	47,2
172	Czarny Dunajec (2)	40,4	44,1	43,7	45,8	46,6
173	Pleśna (2)	42,2	45,6	46,0	47,1	46,1
174	Olesno (2)	40,3	43,1	42,4	43,5	44,7
175	Szerzyny (2)	41,3	42,5	41,2	42,9	44,4
176	Moszczenica (2)	33,7	37,6	38,4	39,7	41,9

Lp	Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
177	Wietrzychowice (2)	36,7	37,1	37,4	40,3	41,4
178	Gręboszów (2)	35,7	36,2	35,3	37,6	40,3
179	Rzepiennik Strzyżewski (2)	36,1	37,8	37,8	38,0	40,1
180	Radgoszcz (2)	29,0	32,3	31,7	34,1	34,6
181	Mędrzechów (2)	33,2	33,0	32,3	33,0	33,5
182	Bolesław (2)	32,1	31,0	31,0	30,8	32,4

Ryc. 4. Mapa zróżnicowania przestrzennego poziomu wskaźnika przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego

2. Wspieranie przedsiębiorczości oraz ocena działań wspierających rozwoj przedsiębiorczości władz lokalnych

Podstawowym podmiotem decydującym o zmianach warunków prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. w zakresie zagospodarowania przestrzennego) oraz je koordynującym i nadzorującym jest samorząd lokalny. W celu określenia czy i w jaki sposób władze lokalne wspierają rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie, przeprowadzono badanie ankietowe. Formularz ankiety obejmował łącznie 24 pytań, w dwóch blokach tematycznych:

1. Instrumenty dochodowe i wydatkowe wspierania przedsiębiorczości oraz infrastruktura okołobiznesowa.
2. Obsługa potencjalnych inwestorów w gminie i współpraca z przedsiębiorcami.

Analiza danych pozyskanych w Urzędach Gmin i Miast, wykazała, że spośród gmin, które odpowiedziały na ankietę tylko ok. 6% otrzymało nagrody, wyróżnienia czy medale za działalność wspierającą przedsiębiorczość (tab. 3, 4).

Tabela 3

Zestawienie odpowiedzi na część postawionych w ankiecie pytań

Lp.	Treść pytania	Odpowiedź	
		tak	nie
1.	Czy samorząd gminny otrzymał w latach 2008-2012 nagrody wyróżnienia, odznaczenia za działalność wspierającą przedsiębiorczość?	6%	94%
2.	Czy samorząd wdraża projekty PPP?	3%	97%
3.	Czy władze samorządowe prowadziły w latach 2008 - 2012 badania dotyczące preferencji ludności?	14%	86%
4.	Czy samorząd zajmuje się kreowaniem świadomej przedsiębiorczości?	31%	69%

Tabela 4

Zestawienie odpowiedzi na część postawionych w wywiadzie telefonicznym

Lp.	Treść pytania	Odpowiedź		
		tak	nie	nie wiem
1.	Czy Pani/Pana zdaniem władze lokalne wspierają przedsiębiorczość na terenie gminy/miasta?	26%	38%	36%
2.	Czy potrafi Pani/Pan wskazać jakie formy wspierania przedsiębiorczości stosują władze lokalne?	21%	79%	-

Partnerstwo publiczno-prywatne (PPP), czyli projekty realizowane na podstawie długoterminowej umowy zawartej między publicznym a prywatnym podmiotem, a której celem jest stworzenie elementów infrastruktury pozwalającej na świadczenie usług o charakterze publicznym jest istotnym elementem współpracy władzy lokalnej z przedsiębiorcami. Analizując odpowiedzi na pytanie czy samorząd gminny wdraża projekty PPP, należy wykazać, że odpowiedź tak podało jedynie ok. 3% jednostek.

Władza powinna realizować politykę zgodną z potrzebami lokalnej społeczności. W kolejnym pytaniu sprawdzono czy władze samorządowe prowadziły w latach 2008-2012 badania dotyczące preferencji ludności i przedsiębiorstw w zakresie rozwoju lokalnego.

Zaledwie 14% wskazało, że tak i były to głównie badania prowadzone przy okazji sporządzania lub aktualizacji strategii rozwoju gminy.

Sprawdzono również czy samorząd zajmuje się kreowaniem świadomej przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy. Około 31% odpowiedzi wskazywało, że tak. W kolejnym pytaniu (skierowanym do podmiotów, które odpowiedziały twierdząco) należało określić, w jaki sposób samorząd lokalny kreuje przedsiębiorczość. Analizując odpowiedzi należy wykazać, że kreowanie przedsiębiorczości ogranicza się głównie do organizowania spotkań z przedsiębiorcami.

W celu określenia, jak przedsiębiorcy z gmin woj. małopolskiego, które odpowiedziały na ankietę, oceniają wspieranie przedsiębiorczości przez władze lokalne, przeprowadzono badania sondażowe (wywiad telefoniczny) na podstawie opracowanego kwestionariusza.

Analizując odpowiedzi na pytania należy stwierdzić, że ok. 38% respondentów uważa, że władze samorządowe nie wspierają, a kolejne 36% nie jest w stanie określić czy wspierają lokalną przedsiębiorczość. Na pytanie czy potrafi Pani/Pan wskazać formy wspierania przedsiębiorczości przez samorząd lokalny tylko ok. 21% ankietowanych odpowiedziało, że tak.

Zakończenie

Jak zostało wspomniane we wstępie, zmiany w obrębie zagospodarowania przestrzennego gminy są jednocześnie zmianami warunków podejmowania i rozwijania lokalnej działalności gospodarczej, a podstawowym podmiotem decydującym o tych zmianach oraz je koordynującym i nadzorującym jest samorząd lokalny [Sztando 2005, s. 193].

Przedstawione wyliczenia i analizy prowadzą do kilku istotnych wniosków związanych z poziomem rozwoju przedsiębiorczości w gminach woj. małopolskiego:

1. W woj. małopolskim w latach 2009-2013 liczba podmiotów nowo zarejestrowanych była wyższa niż liczba podmiotów wyrejestrowujących działalność.
2. W większości gmin woj. małopolskiego wystąpiła większa intensywność zarejestrowywania niż wyrejestrowywania podmiotów (wyjątkiem są tylko gminy: Czorsztyn i Kalwaria Zebrzydowska).
3. W skali całego województwa daje się zauważyć względną równowagę w procesie zarejestrowywania i wyrejestrowywania działalności gospodarczej, natomiast większe zróżnicowanie w regionie wykazuje intensywność wyrejestrowywania niż intensywność zarejestrowywania podmiotów.
4. Analiza wyników badania ankietowego wykazała, że zdaniem przedstawicieli Urzędów Gmin i Miast, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym w badanym okresie, w przeważającej większości władze lokalne:
 - nie otrzymywały żadnych nagród ani wyróżnień za działalność wspierającą przedsiębiorczość, nie wdrażały programów PPP, rzadko badały preferencje mieszkańców,
 - ok. 1/3 władz lokalnych zajmuje się kreowaniem świadomej przedsiębiorczości.
5. Występuje znikomy przekaz informacji na linii władza samorządowa – lokalni przedsiębiorcy, gdyż większość przedsiębiorców z terenów gmin objętych badaniem:
 - uważa, że władze gminy nie wspierają przedsiębiorczości albo nie wiedzą czy władze lokalne wspierają przedsiębiorczość,
 - nie potrafi wskazać form wspierania przedsiębiorczości stosowanych przez samorząd lokalny.

Literatura

- Dominiak P., 2008, *Zgony przedsiębiorstw a cechy demograficzne populacji firm*. SGH, Warszawa.
- Jarocka M., 2012, *Zastosowanie wybranych metod wielowymiarowej analizy porównawczej w hierarchizacji polskich uczelni*. Economics and Management, nr 4.
<http://stat.gov.pl/bdl>.
- Klasik A. (red.), 2006, *Przedsiębiorczość i konkurencyjność a rozwój regionalny*. Wyd. AE w Katowicach, Katowice.
- Kuciński K., 1997, *Przestrzenne aspekty przedsiębiorczości*. SGH, Warszawa.
- Kuciński K. (red.), 2010, *Przedsiębiorczość a rozwój regionalny w Polsce*. Difin, Warszawa.
- Kudłacz T., Reško D., 2006, *Ocena rozwoju przedsiębiorczości w subregionie sądeckim w latach 2001-2004*. Zeszyt Naukowy Instytutu Ekonomicznego PWSZ w Nowym Sączu, Nowy Sącz.
- Piecuch T., 2010, *Przedsiębiorczość. Podstawy teoretyczne*. Wyd. C. H. Beck, Warszawa.
- Słomińska B., 2001, *Gmina w procesach stymulowania przedsiębiorczości*. Samorząd terytorialny, nr 3.
- Sobiecki R., 2009, *Przedsiębiorca – przedsiębiorczość – przedsiębiorstwo*, [w:] *Przedsiębiorczość. Jak założyć i prowadzić własną firmę*, H. Godlewska-Majkowska (red.). Wyd. SGH, Warszawa.
- Sztando A., 2005, *Progospodarcza polityka przestrzenna gmin*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*. Prace Naukowe AE we Wrocławiu, nr 979, Wrocław.
- Targalski J., 1999, *Przedsiębiorczość i rozwój firmy*. Wyd. AE w Krakowie, Kraków.